

PRZEWODY DOKTORSKIE ZAMKNIĘTE
WYDZIAŁ POLONISTYKI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
(2010)

- [a: dane personalne doktoranta/doktorantki;
- b: tytuł pracy;
- c: słowa kluczowe;
- d: data otwarcia przewodu;
- e: dane personalne promotora/promotorki;
- f: dane personalne recenzentów;
- g: data nadania stopnia doktora;
- h: abstrakt]

1

- a) **BRANNY-JANKOWSKA Emilia**
- b) Cybertekst. Metodologia i interpretacja
- c) cybertekst, hipertekst, literatura elektroniczna, metodologia, interpretacja
- d) 28 VI 2006
- e) prof. dr hab. Michał Paweł Markowski
- f) prof. dr hab. Marek Adamiec (UG); prof. dr hab. Anna Łebkowska (UJ)
- g) 31 III 2010
- h) Tematem rozprawy jest metodologia i interpretacja cybertekstu. Zagadnienia te są przedstawione w kontekście teorii cybertekstu Espena Aarsetha oraz semiotyki w ujęciu Charlesa Peirce'a. Praca proponuje połączenie aparatu opisowego cybernetyki z teorią reprezentacji.
Pierwsza część rozprawy poświęcona jest zagadnieniom teoretycznym: opisuje stan badań nad literaturą elektroniczną, przedstawia różne możliwości definiowania cyberliteratury i cyberkultury, a także szczegółowo omawia aparat metodologiczny zaproponowany przez Espena Aarsetha w świetle cybernetyki oraz teorii interpretacji. Pozwala to zrewidować i wzbogacić teorię cybertekstu, dostarczając badaczowi literatury nowych narzędzi analizy i interpretacji. Druga część pracy poświęcona jest elektronicznym cybertekstom, ukazując praktyczne zastosowanie wypracowanej metodologii. Autorka wyróżnia i omawia trzy podstawowe rodzaje utworów: prozę, poezję i utwory sytuacyjne. W przedstawionej koncepcji wyznacznikiem literackości jest istnienie interpretanta literackiego powołanego przez utwór lub jego parateksty. Lektura ergodyczna jest ukazana jako wynik spotkania literackiej obietnicy dzieła i pragnienia czytelnika. Praca analizuje z tej perspektywy charakterystyczny dla cybertekstu fenomen znaku złożonego, który obejmuje jednocześnie aspekt werbalny, mechaniczny i graficzny.

2

- a) **GODEK Katarzyna**
- b) Językowy obraz świata społeczności miejskiej i wiejskiej wpisany w inskrypcje nagrobne (na przykładzie cmentarza św. Salwatora w Krakowie oraz cmentarzy wybranych wsi podhalańskich)

- c) Cmentarz, inskrypcja, językowy obraz świata
- d) 31 V 2006
- e) prof. dr hab. Halina Kurek
- f) prof. dr hab. Stanisław Koziara (UP); prof. dr hab. Maria Strycharska-Brzezina (UJ)
- g) 27 I 2010
- h) Niniejsza rozprawa doktorska jest próbą rekonstrukcji oraz opisu „miejskiego” i ludowego obrazu świata wpisanego w inskrypcje nagrobne. Jej celem było udowodnienie, że antropocentryczny punkt widzenia żyjącego dominuje w tego typu tekstach. Materiał badawczy obejmuje kilkaset inskrypcji nagrobnych, zebranych w latach 2004-2009, pochodzących z cmentarza św. Salwatora w Krakowie, cmentarzy podhalańskich, ze Spisza i z Orawy. Praca przedstawia historię badanych obiektów ze zwróceniem uwagi na status społeczny i zawodowy pochowanych tam jednostek. Przybliżony został stan badań poświęcony inskrypcji nagrobnej, jej definicje, a także współczesne klasyfikacje napisu nagrobego. Komunikaty inskrypcyjne podzielono ze względu na pełnione funkcje (informacyjne, ekspresywne, impresywne i poetyckie). Epitafium potraktowano jako tekst: religijny, publicystyczny i kulturowy oraz specyficzny akt komunikacji językowej. W kwestii językowego obrazu świata omówiono stan badań, główne wyznaczniki, rolę kontekstu, punkt widzenia i miejsce wartości. Wzięto także pod uwagę zewnętrzny wizerunek przestrzeni sepulkralnej. Poprzez analizę nazw własnych oraz innych informacji wygenerowany został językowy obraz zmarłego. Epitafium skoncentrowane wokół osoby żyjącej odzwierciedla jej punkt widzenia oraz postawę wobec śmierci (przedstawianej w inskrypcjach w sposób eufemistyczny, rzadziej bezpośredni), Boga, Matki Boskiej i nieba. Elementem łączącym środowisko miejskie i wiejskie jest tradycja chrześcijańska, a różnicującym realia społeczno-kulturowe. Uzupełnienie rozprawy stanowi indeks inskrypcji nagrobnych, plan cmentarza św. Salwatora oraz mapy Podhala i zdjęcia.

3

- a) **GRACZ-CHMURA Edyta**
- b) Literatura romantyczna w Krakowie 1827-1863. Zarys monograficzny
- c) Literatura – romantyzm – Kraków
- d) 29 III 2006
- e) dr hab. Andrzej Waśko
- f) prof. dr hab. Marek Stanisław (UR); prof. dr hab. Bogusław Dopart (UJ)
- g) 24 XI 2010
- h) Praca składa się z siedmiu rozdziałów. Rozdział I prezentuje życie kulturalne Krakowa i krótką historię miasta w latach 1827 – 1863. Rozdział II poświęcony jest krakowskim przedromantycznym tradycjom literackim. Kolejne rozdziały: III, IV i V zawierają różnorodne refleksje na temat literatury (poezji, prozy i dramatu) powstałej w mieście pod Wawelem w okresie romantyzmu. Treścią rozdziału VII są wybrane aspekty krakowskiego życia literackiego – działalność środowiska akademickiego, problematyka czasopiśmiennictwa literackiego oraz słowianofilstwo i słowianoznawstwo. Podsumowanie pracy odnosi się do wpływów poety krakowskiego, Edmunda Wasilewskiego na twórczość Stanisława Wyspiańskiego.

4

- a) **IWANCZEWSKA Łucja**
- b) Samoprezentacje. Sade i Witkacy – rozbieranie z fantazmatów

- c) interpretacja twórczości D. A. F. de Sade'a i Stanisława Ignacego Witkiewicza, psychoanaliza Jacquesa Lacana, fantazmaty, psychotyk jako figura interpretacji
- d) 28 II 2007
- e) prof. UJ dr hab. Dariusz Kosiński
- f) prof. dr hab. Paweł Dybel (IBL PAN); prof. dr hab. Małgorzata Sugiera (UJ)
- g) 24 II 2010
- h) Praca stanowi próbę spojrzenia na teorię teatru i sposób organizacji świata dramatów Witkacego poprzez jego zestawienie ze światem twórczości Sade'a oraz posłużenie się w stosunku do obydwu autorów Lacanowską koncepcją dyskursu psychotycznego.

5

- a) **KLATKA Urszula**
- b) Wyobraźnia w czasie. O poezji Jana Brzękowskiego
- c) Brzękowski, poezja, nadrealizm, wyobraźnia, dwujęzyczność
- d) 25 XI 1998
- e) prof. dr hab. Stanisław Jaworski
- f) prof. dr hab. Jerzy Święch (UMCS); prof. dr hab. Stanisław Stabro (UJ)
- g) 27 X 2010
- h) Rozprawa jest monografią poezji Jana Brzękowskiego, przedstawionej w kontekście jego twórczości prozatorskiej, tekstów dotyczących teorii języka poetyckiego oraz korespondencji. Celem pracy jest prezentacja i analiza kluczowych dla tej poezji pojęć takich jak wyobraźnia i czas, połączone ze wskazaniem jej cech charakterystycznych oraz typowych dla nurtu określanego mianem nadrealizmu. Podstawą pracy stały się wiersze dwujęzycznego poety, napisane po polsku i po francusku. Ewolucja sztuki poetyckiej Brzękowskiego została zaprezentowana w perspektywie chronologicznej, poczynając od jego wczesnej poezji awangardowej aż po twórczość z lat 70.

6

- a) **KLIŚ Beata**
- b) Kategoria osoby w wybranych tekstach współczesnej prozy polskiej
- c) kategoria osoby, polifonia
- d) 26 IV 2006
- e) prof. dr hab. Janina Labocha
- f) prof. dr hab. Ewa Sławek (UŚ); prof. UJ dr hab. Zofia Cygal-Krupa
- g) 28 IV 2010
- h) Niniejsza rozprawa doktorska składa się z dziesięciu rozdziałów. Pierwszych rozdziałów tworzy część teoretyczną pracy, natomiast pozostałe rozdziały należą do części badawczej. W części teoretycznej omówione zostały takie zagadnienia, jak: kategoria osoby, deiksa, tekst, tekst literacki, narrator, odbiorca, postać literacka i polifonia. Część badawcza zawiera analizę tych pojęć w oparciu o wybrane utwory.

7

- a) **KOMOROWSKA Magdalena**
- b) Prolegomena do edycji dzieł Piotra Skargi
- c) edytorstwo, kaznodziejstwo, jezuici, XVI/XVII w., bibliografia
- d) 27 VI 2007
- e) dr hab. Janusz Gruchała

f) prof. dr hab. Adam Karpiński (IBL PAN); prof. dr hab. Andrzej Borowski (UJ)

g) 15 XII 2010

h) Krytyczna, naukowa edycja pism księdza Piotra Skargi niewątpliwie jest potrzebna, by ułatwić badaczom dostęp do jego twórczości. Niniejsza rozprawa pełni funkcje prolegomenów do takiego właśnie wydania. Kompozycja dysertacji została podporządkowana wstępnym etapom pracy edytora podejmującego trud wydania krytycznego. Pierwsze trzy rozdziały części pierwszej mają charakter porządkujący. Zawierają omówienie zachowanych pism Skargi, a także uwagi na temat jego warsztatu pisarskiego i translatorskiego. Uzupełnieniem najważniejszych informacji o treści i okolicznościach powstania dzieł są dane na temat ich późniejszych dziejów wydawniczych. Rozdział czwarty dotyczy już kwestii tekstologicznych, to znaczy charakteru i zakresu zmian wprowadzanych przez Skargę w kolejnych wydaniach jego utworów. część druga poświęcona została zachowanym egzemplarzom utworów wydawanych przez Skargę. Omówiono w niej jego relacje z drukarzami, przede wszystkim z Andrzejem Piotrowczykiem ojcem, spod którego pras wyszła większość dzieł królewskiego kaznodziei, osobne rozdziały poświęcono także zidentyfikowanym wariantom drukarskim i szacie typograficznej druków. Na zakończenie omówiono liczbę i stan zachowania zabytków oraz wskazano miejsca ich przechowywania. Uzupełnieniem tej części jest aneks zawierający bibliografię dzieł Skargi wydanych za jego życia oraz wykaz zabytków wraz z sygnaturami. Część trzecia stanowi zarazem podsumowanie rozważań. Omówiono w niej trudności związane z ustaleniem kanonu i wyborem podstawy edycji oraz kwestie szczegółowe dotyczące transkrypcji tekstów. Zamiast zakończenia przedstawiono projekt krytycznej edycji pism księdza Piotra Skargi.

8

a) **KREMIEC-BŁAŻ Marta**

b) Poezja jako mowa wewnętrzna. Kategoria niewyraźności w liryce Joanny Pollakówny

c) niewyraźność, mowa wewnętrzna, intencjonalność, cierpienie

d) 25 II 2009

e) prof. dr hab. Zofia Zarębianka

f) prof. dr hab. Wojciech Kudyba (UKSW); prof. UJ Anna Czabanowska-Wróbel

g) 30 VI 2010

h) Praca jest próbą całościowej lektury poezji Joanny Pollakówny przez pryzmat kategorii niewyraźności, pojmowanej jako zjawisko zarówno literackie jak i egzystencjalne.

Poezja Joanny Pollakówny jest traktowana jako niezależny od pozatekstowej rzeczywistości zapis wewnętrznych zmagania lirycznej bohaterki z doświadczeniem choroby, cierpienia i nadchodzącej śmierci

Główna uwaga jest skierowana na sferę lirycznej narracji podmiotu. Jest ona objęta metaforą mowy wewnętrznej z uwagi na jej intymność i specyficzne cechy formalne.

Praca zawiera także przegląd tekstów poświęconych niewyraźności w rodzimym dyskursie literaturoznawczym.

9

a) **KURDYŁA Tomasz**

b) Funkcje formantów rzeczownikowych w polszczyźnie mówionej mieszkańców Podkarpacia (na przykładzie Jaślik i wsi okolicznych)

c) dialektologia, współczesne gwary Podkarpacia, słowotwórstwo, słownictwo

d) 21 V 2003

e) prof. dr hab. Halina Kurek

f) prof. dr hab. Sławomir Gala (UŁ); prof. dr hab. Janusz Strutyński (UJ)

g) 27 X 2010

h) Celem rozprawy jest ustalenie pełnego inwentarza funkcji i formantów, które występują w polszczyźnie mówionej badanych wsi, a także szczegółowy opis tych funkcji. Identyfikacja funkcji formantów wychodzi od podstaw samego słowotwórstwa i uwzględnia zewnętrznojęzykowe oraz pozakomunikacyjne uwarunkowania derywacyjne. Derywacja słowotwórcza służy zasadniczo dwóm celom. Pierwszym z nich jest nominacja, a więc tworzenie nazw, czyli słów, których desygnaty wcześniej nie miały słownych odpowiedników. Cel drugi zaś to „renominacja” – tworzenie wyrazów, które pozwalają nieco inaczej spojrzeć na wcześniej już nazwane zjawiska i przedmioty. Określenie szczegółowych funkcji formantów prowadzi do wydzielenia klas derywatów, zwanych kategoriami słowotwórczymi.

Najistotniejsze wnioski z przeprowadzonych badań przedstawiają się następująco:

a) Inwariantną funkcją wszystkich bez wyjątku formantów jest językowo-pojęciowa kategoryzacja świata – za pomocą słów człowiek „szufladkuje” nazywane przez siebie elementy rzeczywistości.

b) Te same obiektywne elementy rzeczywistości mogą podlegać innej kategoryzacji w gwarze, innej zaś w polszczyźnie ogólnej. Wynika to między innymi z odmiennego oglądu świata mieszkańców wsi i miast.

c) W języku mieszkańców wsi formanty rzeczownikowe mogą pełnić funkcje obce polszczyźnie ogólnej. Oznacza to, że tworzą one kategorie słowotwórcze występujące wyłącznie w polszczyźnie wiejskiej.

Pomiędzy kategoriami słowotwórczymi w gwarach i w polszczyźnie ogólnej występują także różnice ilościowe oraz różnice w żywotności i produktywności kategorialnej formantów.

10

a) **MARCHEWKA Anna**

b) Przepisywanie siebie. Wstyd w twórczości Ewy Szelburg-Zarembiny

c) Ewa Szelburg-Zarembina, wstyd, przepisywanie

d) 30 XI 2005

e) prof. dr hab. Michał Paweł Markowski

f) prof. dr hab. Inga Iwasiów (US); prof. dr hab. Anna Burzyńska (UJ)

g) 31 III 2010

h) Podjęta w tej pracy próba „przepisywania Zarembiny”, ma na celu powtórzenie gestu „przepisywania” wykonanego przez samą pisarkę. Gest Zarembiny zamknięty został w formach jej kolejnych utworów. Gest „przepisywania Zarembiny”, „przepisywanie” korpusu utworów „przepisującej siebie” pisarki, ma oddać niejednoznaczność kategorii tożsamościowych i niebezpieczeństw związanych z oczywistościami rozumienia. Metodą najbardziej odpowiednią wydało się „bliskie” czytanie. Taki typ lektury pozwala pisać „blisko” analizowanego tekstu. Przejmowanie stylu Zarembiny jest zatem nie tyle świadectwem uwiedzenia i podległości wobec tekstu pierwotnego (Zarembiny), ile próbą „oddania głosu”. Nie było zatem moim celem „przejęcie” głosu tekstów Zarembiny, ile – przez wyjmowanie z kontekstu – oddanie mu nowej przestrzeni. Ta nowa przestrzeń pozwala zderzyć „głos” wydobywający się ze zróżnicowanego „przepisywania” z innymi: tekstami, postaciami, zdarzeniami. Zderzenie głosu z innymi było konieczne, by wyraźniej wybrzmiał. Jego jednostkowość zaczyna jawić się nie jak izolująca ułomność, ale jak wyraźnej zarysowana droga ku porozumieniu. Utwory Zarembiny wskazują na niepodzielność głosu jednostki. Jego (głosu) współbrzmienie może odbywać się tylko wyłącznie na ściśle określonych zasadach. „Przepisując” Zarembinę przy użyciu pozornie zamkniętego i

odwróconego od odbiorcy języka (silnie zmetaforyzowanego, „poetyckiego”) próbuję wskazać na to, co zasłaniała sama Zarembina. Język jej tekstów przestaje być niezrozumiały. Poznać i nauczyć się liter alfabetu, by wypowiedzieć ten jednostkowy język na nowo. W ten sposób może pokonać granice prywatności języka nie tracąc nic z jego swoistości

11

a) **NOWAK Ewa**

b) Uczniowska samoocena pracy pisemnej jako metoda doskonalenia kompetencji tekstotwórczej

c) Tekst uczniowski, kompetencja tekstotwórcza, metoda, sprawność pisarska, samokształcenie

d) 28 V 2008

e) prof. dr hab. Jadwiga Kowalikowa

f) prof. dr hab. Zofia Budrewiczowa (UP); prof. UJ dr hab. Anna Pilch

g) 28 IV 2010

h) Rozprawa podejmuje problem sposobów rozwijania uczniowskiej kompetencji tekstotwórczej. Punktem wyjścia dla zaprezentowanych rozważań stały się lingwistyczne teorie tekstu, na podstawie których sformułowane zostały cele edukacji polonistycznej w zakresie kształcenia uczniowskiej sprawności tworzenia tekstu. Głównym celem dysertacji jest zaprezentowanie metody uczniowskiej samooceny pracy pisemnej. Polega ona na włączeniu ucznia w proces oceniania jego własnej wypowiedzi pisemnej. Metoda ta pozwala uczniowi na aktywne uczestnictwo w ewaluacji, skupia się bowiem przede wszystkim na diagnozie osiągnięć, umożliwiającej wytyczenie kierunku pracy, doskonalącej umiejętności tworzenia tekstu realizującego dany temat, spójnego, zorganizowanego, stosownego do sytuacji i realizującego określony wzorzec gatunkowy.

Część badawcza rozprawy przedstawia wyniki eksperymentu dydaktycznego, który miał na celu zweryfikowanie przydatności proponowanego modelu pracy w praktyce. Potwierdził on skuteczność proponowanej metody. Świadectwem owej skuteczności był wyraźny wzrost poziomu kompetencji tekstotwórczej w wypracowaniach uczniów z klasy eksperymentalnej.

12

a) **OBRZUT Katarzyna**

b) Onomastyka literacka w prozie o tematyce wiejskiej Władysława Orkana

c) onomastyka literacka Władysława Orkana

d) 21 V 2003

e) prof. dr hab. Halina Kurek

f) prof. dr hab. Józefa Kobylińska (UP); dr hab. Małgorzata Szpiczakowska (UJ)

g) 29 IX 2010

h) Przedstawiona rozprawa doktorska skupia się na badaniach genetyczno-językowych nazw własnych zaczerpniętych z utworów o tematyce wiejskiej Władysława Orkana. Łącznie z 79 tekstów tego autora wyabstrahowano 800 nazw własnych, spośród których większość poddano wnikliwej analizie w poszczególnych rozdziałach niniejszej pracy. Pozostałe posłużyły jako podbudowa rozdziału *Językowo – kulturowy obraz świata Władysława Orkana*, ukazując tym samym sposób postrzegania rzeczywistości przez ówczesne społeczeństwo wiejskie i wytyczając właściwe ramy dla interpretacji nazw własnych wywodzących się właśnie z tego kręgu kulturowego.

Zgromadzone nazwy własne nawiązują do nurtu realistycznego, który charakteryzuje się silnym, bezpośrednim związkiem z nazewnictwem języka potocznego. Stąd wynika znaczna dominacja słownictwa z grupy nazw autentycznych nad nazwami nieautentycznymi, które stanowią nieco

ponad 10 % zebranego materiału. W konstrukcjach językowych, jakie pojawiły się w tekstach Władysława Orkana, wyraźnie widać odbicie autentycznego sposobu postrzegania rzeczywistości, co dodatkowo udokumentowane zostało dialektyzacją w obrębie nazw własnych, skupiającą się na najbardziej reprezentatywnych dla ziemi gorczańskiej cechach gwarowych. Z nurtem realistycznym wiąże się też dominacja funkcji lokalizacyjnej, identyfikacyjno-dyferencyjnej oraz socjologicznej.

13

a) **PEKANIEC Anna**

b) Czy jest kobieta w tej autobiografii? Kobięca literatura dokumentu osobistego od początku XIX wieku do wybuchu II wojny światowej

c) autobiografia, feminizm, kobiety, historia

d) 28 III 2007

e) prof. dr hab. Marta Wyka

f) prof. dr hab. Ewa Wiegandt (UAM); prof. UJ dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel

g) 27 I 2010

h) Głównym celem rozprawy jest przedstawienie obrazu kobiecej literatury dokumentu osobistego, powstałej na przestrzeni niemalże półtorawiecznej (aczkolwiek nie jest to ujęcie monograficzne). Analizę i interpretację zgromadzonych autobiografii poprzedza krótki szkic nakreślający tradycję polskiej kobiecej autobiografii i obecny stan badań. Zebrane teksty, napisane przez pisarki oraz przez kobiety nie związane zawodowo z literaturą, zbadane pod kątem kształtowania i ewolucji form autobiograficznych, strategii podmiotowych, prowadzących do konstruowania narracyjnej tożsamości, wydobywają sylleptyczną naturę podmiotu kobiecej narracji. Omówiona została tematyka kobiecych autobiografii, będąca nie tylko odzwierciedleniem przeżyć, ale także dookreśleniem specyfiki kobiecych intymnych narracji. W osobnym rozdziale zostały rozpatrzone listy, nierozzerwalnie związane z życiem, umożliwiające wykrystalizowanie się kobiecej przestrzeni epistolarnej. Oddzielnie została scharakteryzowana kwestia kobieca w autobiografiach i listach. W zakończeniu poruszony jest problem literackości autobiografii oraz została sformułowana odpowiedź na pytanie postawione w tytule pracy. Specyfika każdej z autobiografii (oraz zbiorów listów) kształtowana jest przez rozumienie kobiecości, a także kompetencje pisarskiej konkretnej autobiografki.

14

a) **RYSZKA-KURCZAB Magdalena**

b) Retoryka polskich dialogów polemicznych doby Renesansu

c) literatura staropolska, dialog, retoryka, Renesans, polemika

d) 20 XII 2002

e) prof. UJ dr hab. Albert Gorzkowski

f) prof. dr hab. Piotr Urbański (US); prof. dr hab. Andrzej Borowski (UJ)

g) 31 III 2010

h) Rozprawa poświęcona została dialogowi – gatunkowi o proweniencji starożytnej, jednej z ulubionych form wyrazu pisarzy Odrodzenia, która jednakże nie stała się przedmiotem teoretycznych ujęć na obszarze dawnej wiedzy o literaturze (poetyki, retoryki), a przez długi czas była również nieobecna we współczesnych badaniach historycznoliterackich. Autorka rozprawy stawia pytanie o przyczyny tak paradoksalnie długiej absencji oraz referuje najważniejsze tendencje w najnowszych zagranicznych studiach nad dialogiem

renesansowym, wskazując możliwości ich wykorzystania w badaniach nad spuścizną dialogu staropolskiego.

Problemy retoryki polskich polemicznych dialogów z okresu Renesansu – oprócz refleksji nad konsekwencjami cech gatunkowych dla inwencyjnego, dyspozycyjnego czy elokucyjnego ukształtowania konkretnego tekstu – potraktowane zostały w perspektywie perswazyjnych celów konkretnych utworów. Analizie poddano techniki i strategie retoryczne: zarówno zróżnicowane argumentacje uprawdopodobniające, jak również elementy sylogistyki, potwierdzające wpływ tradycji scholastycznej na kulturę staropolską – zwłaszcza kulturę dysputacyjną i konwersacyjną.

W kontekście retoryki rozpatrzono również specyfikę dialogu jako szczególnego gatunku służącego wykładowi idei i przedstawianiu teorii (podobnie jak traktat), który jednak posługuje się fikcją literacką. Połączenie elementu teoretycznego (naukowego) i fikcjonalnego ma doniosłe epistemiczne konsekwencje, m.in. dla auktorialnej kontroli nad przestrzenią referencji i znaczeń tekstowych.

15

a) **SZYMANIAK Karolina**

b) Krytyka literacka jako instytucja nowoczesnej kultury jidysz. Próba opisu dyskursu

c) krytyka literacka, kultura narodowa, literatura jidysz, przekłady

d) 23 V 2007

e) prof. UJ dr hab. Eugenia Prokop-Janiec

f) prof. dr hab. Monika Adamczyk-Garbowska (UMCS); prof. dr hab. Ryszard Nycz (UJ)

g) 30 VI 2010

h) Przedmiotem pracy jest krytyka literacka jako instytucja nowoczesnej kultury jidysz. Krytyka odgrywała ważną rolę w żydowskim projekcie narodowym: (1) uczestniczyła w procesach instytucjonalizacji literatury jidysz i (2) brała udział w debacie nad kształtem kultury jidysz, współkształtując pole narodowej kultury. Ta ostatnia rozumiana jest tu jako przestrzeń sporu, w której funkcjonowały różne, wzajemnie się uzupełniające lub ze sobą sprzeczne koncepcje. W pracy połączono bliską lekturę tekstu z elementami analizy dyskursu i historii idei. Całość opatrzona jest obszernym historyczno-kulturowym komentarzem. Praca dzieli się na dwie części. Pierwsza składa się ze studiów poświęconych formowaniu się krytyki literackiej jako instytucji, debatom o wielojęzyczności, problemom charakteru narodowego literatury, miejscu tłumaczeń w nowoczesnej kulturze jidysz. Druga rozpatruje szczegółowe problemy: (1) sposoby ujmowania bohatera literackiego oraz ich powiązanie z dyskursem narodowym, na przykładzie powieści Szolem-Alejchema, (2) problematykę budowania narodowej mitologii w literaturze i stosunku do kultury tradycyjnej na przykładzie analizy recepcji *Miasteczka Szaloma Asza*, (3) zagadnienie funkcjonowania w dyskursie krytycznym jednego z gatunków midraszu, tzw. maszalu (przypowieści). Całość zamyka aneks z przekładami krytycznoliterackich tekstów i biogramami najważniejszych krytyków.

16

a) **WIECZOREK-OSTROWSKA Agnieszka**

b) Antroponimia Wieliczki od XVI do XIX wieku

c) antroponimia, nazwa własna, nazwisko, Wieliczka

d) 21 V 2003

e) prof. dr hab. Bogusław Dunaj

f) prof. dr hab. Aleksandra Cieślikowa (IJP PAN); prof. Uj Zofia Cygal-Krupa

g) 30 VI 2010

h) Przedmiotem pracy doktorskiej są antroponimy (nazwiska, przezwiska) mieszkańców Wieliczki od XVI do XIX wieku. Przedstawiony materiał antroponimiczny obejmujący 2026 nazwisk wraz z odmiankami fonetycznymi został poddany klasyfikacji strukturalno-semantycznej, która pozwoliła na wyodrębnienie podstawowych typów nazwisk wielickich: nazwiska niederywowane (bez wykładników nazwiskotwórczych) i nazwiska derywowane słowotwórczo (posiadające przyrostki nazwiskotwórcze, derywowane sufiksalnie i paradygmatycznie). W grupie nazwisk niederywowanych znalazły się nazwiska odprzezwiskowe (równobrzmiące z apelatywami) i nazwiska pochodzące od nazw własnych z kategorii imion, nazw miejscowych i nazw etnicznych. Nazwiska derywowane słowotwórczo zostały podzielone na nazwiska zależnościowe rodzinne (pierwotne patronimika z sufiksem *-ewicz*, *-owicz* oraz z podstawowym *-k-* w części sufiksальной), nazwiska pochodzące od formacji wyrażających zależność osoby od miejsca zamieszkania, pochodzenia, posiadania, tj. od nazw miejscowych (zakończone przyrostkiem *-ski*) oraz nazwiska modelowe motywowane przez nazwy osobowe odapelatywne, odimienne i odetniczne. Osobno omówiono nazwiska żeńskie i nazwiska obce. Analizowany materiał antroponimiczny, wyekscerpowany ze źródeł rękopiśmiennych został przedstawiony w etymologiczno-motywacyjnym słowniku nazwisk.

17

a) **WŁODARCZYK Anna**

b) Etyka interpretacji tekstu literackiego a współczesna dydaktyka polonistyczna. Postmodernistyczne kontrowersje wokół humanizmu

c) etyka interpretacji, zwrot etyczny, humanizm, postmodernizm, metodyka nauczania literatury

d) 15 XI 2006

e) prof. UJ dr hab. Anna Pilch

f) prof. dr hab. Zofia Budrewiczowa (UP); prof. dr hab. Jadwiga Kowalikowa (UJ)

g) 30 VI 2010

h) Praca *Etyka interpretacji tekstu literackiego a współczesna dydaktyka polonistyczna. Postmodernistyczne kontrowersje wokół humanizmu* stanowi selektywny wybór dotyczący różnych wizji humanizmu, koncepcji etyki oraz etycznych modeli interpretacyjnych, przeniesionych z na grunt dydaktyki polonistycznej.

Praca składa się z trzech odrębnych części. Część pierwsza: *Etyka (pre)ontologiczna* została przedstawiona na podstawie myśli Martina Heideggera, Emmanuela Lévinasa i Józefa Tischnera. Część druga: *Etykę postmodernistyczną* scalają koncepcje Zygmunta Bauman, Michela Foucaulta, Jacquesa Derridy i Richarda Rorty'ego. Część trzecią: *Etykę hermeneutyczną* reprezentują wizje Hansa Georga Gadamera, Paula Ricoeura i Gianniego Vattimo.

Każda z etycznych interpretacji została ujęta w określonym modelu lektury i odmiennej etycznej kategorii interpretacyjnej jak: *myślenie* (Heidegger), *odpowiedzialność* (Lévinas), *dialogiczność* (Tischner), *niepewność* (Bauman), *introspekcja* (Foucault), *kontrasygnowanie* (Derrida), *wrażliwość* (Rorty), *empatia* (Gadamer), *doświadczenie* (Ricoeur) i *pluralizm* (Vattimo).

Dopełnienie stanowią aneksy zawierające studenckie projekty lekturowe z określonymi tekstami literackimi. Zamieszczone na końcu każdej części tworzą pomost pomiędzy dyskursem literaturoznawczym, filozoficznym i metodycznym, przenosząc punkt ciężkości na czytanie literatury na lekcjach języka polskiego.

18

a) **ZYCH Grzegorz**

b) Zjawisko tragikomizmu w polskim dramacie krajowym o tematyce obyczajowej z lat 1830-1869. Od Fryderyka Skarbka do Apolla Nałęcz-Korzeniowskiego

c) tragikomizm, tragikomedie, realizm, dramat obyczajowy

d) 26 III 2008

e) prof. UJ dr hab. Jolanta Dudek

f) prof. dr hab. Stefan Zabierowski (UŚ); prof. dr hab. Dariusz Kosiński (UJ)

g) 30 VI 2010

h) Rozprawa zawiera charakterystykę polskich krajowych dramatów obyczajowych z lat 1830-1869 pod kątem obecnego w nich zjawiska tragikomizmu. W utworach tych połączone zostały sprzeczne jakości estetyczne, takie jak powaga i śmiech, wzniosłość i trywialność. Efektem tego jest niejednorodna tonacja emocjonalna tych dramatów oraz próba ukazania rzeczywistości takiej, jaką ona naprawdę jest. Analiza obejmuje sztuki sceniczne m.in. takich autorów jak: F. Skarbek, S. Bogusławski, J. Korzeniowski, A. Fredro, C.K. Norwid i K. Drzewiecki. Ich dramaty są wyraźnie pesymistyczne i ujmują świat społeczny mniej schematycznie, niż komedia oświeceniowa i pozytywistyczna komedia z tezą. Zapowiadają raczej dramaty naturalistyczne z końca XIX wieku. Wykorzystane zostały w nich także elementy dawnej, XVI- i XVII-wiecznej tragikomedii oraz XVIII-wiecznej dramy: wartka akcja, sensacyjność, motywy *qui pro quo* i nakładania masek przez bohaterów. Rozdział szósty rozprawy został całkowicie poświęcony sylwetce twórczej i dramaturgii ojca Josepha Conrada, Apolla Nałęcz-Korzeniowskiego – autora *Komedii* (1855), *Dla miłego grosza* (1859) oraz kilku fragmentów dramatycznych z lat sześćdziesiątych XIX wieku, bardzo krytycznych wobec ówczesnego społeczeństwa. Wyłania się z nich nieprzyjemny obraz życia tej części szlachty, która wyrzekła się dla pieniędzy dawnych wartości, a zwłaszcza poczucia honoru. Problem wierności wysokim zasadom moralnym wiąże dramaty Nałęcz-Korzeniowskiego i wielu innych omówionych w rozprawie dramaturgów z twórczością Josepha Conrada, stanowiąc, jak się okazuje, jej istotny kontekst.

Opracował Marian Zaczyński we współpracy z Elżbietą Król